GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŮ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 30. *Lunĭ, Marțĭ 10 (22) Februariu.* **1887.**

Brașovŭ, 7 Februariu 1887.

Consternare pe tótă linia. Foile maghiare scuipă focŭ și pară, șoviniștii clocotescŭ de mâniă, Tisza stă sĕ se topéscă de compătimirea ce l'a cuprinsŭ, ér partida „independențilorŭ“ declară *urbi et orbi*, că nu e solidară în cestiunea naționalităților cu Ludovicŭ Mocsary și că desapróbă vederile lui.

Cui nu-i place dreptatea, nu-i place sĕ audă nicĭ vorbele ómenilorŭ drepțĭ.

D-lŭ Tisza e prea de multŭ timpŭ ministru, decâtŭ ca sĕ mai putemŭ aștepta dela dênsulu sĕ recunóscă, fiă măcarŭ într'o neînsemnată afacere, că n'a lucratŭ corectŭ. Tóte ce le face dênsulu trebue sĕ fiă bune și la loculŭ lorŭ, căcĭ altfelŭ nu s'ar numi Tisza Kalman.

Necorectŭ lucréză numaĭ naționalitățile când îi dau pace lui Tisza Kalman și prin a lorŭ neesplicabilă indolență îi asuréză așa de multŭ câștigarea de laurĭ și triumfurĭ în urmărirea politicei maghiarismului violentŭ.

Fără îndoiélă, numai naționalitățile suntŭ de vină décă adĭ ministrulŭ-președinte Tisza nu găsesce pentru Mocsary decâtu numai cuvinte de compătimire.

Slovacii de pildă îndură tóte lovirile guvernanțilorŭ ungurĭ în tăcere. Ei nu se mișcă, nu protestéză, nu adreséză d-lui Tisza recursurĭ. Acésta împrejurare îlŭ întăresce în credința, că bine și corectŭ procede, elŭ cu organele sale, față cu Slovacii. De amărăciunea, ce nu se pronunță pe față, Tisza Kalman nu se crede datorŭ a ține sémă. Elŭ este pré încărcatŭ cu afacerile statului, decâtŭ sĕ aibă răgazŭ a se gândi și la diua de mâne, la isbucnirea de mai apoi a amărăciunei.

De aceea Mocsary, care cere a se lua mĕsurĭ de precauțiune, în locŭ de mulțămire întêmpină din partea d lui Tisza imputarea, că este „mai Slovacŭ decâtŭ Slovacii,“ este „profetulŭ celorŭ ce urăscŭ rassa maghiară și statulŭ „maghiarŭ.“

Răpitŭ de efectulŭ momentului, Tisza Kalman nu s'a gânditŭ la sensulŭ ce se póte da cuvintelorŭ sale. Nu s'a gânditŭ că, compătimindŭ pe Mocsary, din causa compătimirei ce-o nutresce acestŭ nobilŭ Ungurŭ pentru sórtea naționalităților din țéră, fără sĕ voiéscă d-sa compătimesce și pe naționalitățĭ, că n'au atâta compătimire pentru statulŭ ungarŭ și pentru rassa maghiară, ca sĕ se desbrace odată de indolența lorŭ, sĕ se misce, sĕ facă recursurĭ și apelațiunĭ în contra actelorŭ de violență ale guvernului și sĕ protesteze în gura mare, spre a deștepta pe puternicii dilei din amețélă și a-le deschide ochii.

Naționalitățile nemaghiare dóră vorŭ învĕța ceva din vorbele lui Tisza și se vorŭ îndrepta. Dóră vorŭ renunța în viitorŭ la umilitorulŭ și sinucidĕtorulŭ rolŭ de a se face, de-a-dreptulŭ séu pe cale indirectă, codorisce la toporulŭ, ce are menirea a tăia rădĕcinile esistenței lorŭ. Dóră nu vorŭ mai rĕmnì după trista gloria, de a li se dice, că lorŭ are sĕ le mulțuméscă Tisza rĕmânerea sa la putere.

Despre declarațiunea partidei „independențilorŭ“ nu putemŭ dice alta, decâtŭ că acésta partidă, care și-a scrisŭ pe stégŭ: independința Ungariei și totușĭ refusă de a lua măcarŭ actŭ de dreptele aspirațiunĭ ale celorŭ 11 milióne de cetățenĭ dintre 16, câțĭ locuescŭ în acestŭ statŭ, nu merită sĕ întrămŭ în vorbă seriósă cu ea.

Nicĭ ideă n'au cei din stânga estremă cum se dobêndesce independința unui statŭ poliglotŭ. Nu sciu, séu nu vorŭ sĕ scie, că Statele unite americane și Elveția numai așa și-au pututŭ elupta independența, că n'au identificatŭ interesele statului cu interesele unei singure rasse, ci au făcutŭ ca tóte popórele locuitóre în statŭ sĕ se simță bine și acasă în patria lorŭ, căutându-și scutulŭ și mântuirea în libertatea lorŭ propriă individuală și în unirea forțelorŭ tuturorŭ spre apĕrarea acestei libertăți.

Ce se dicemŭ de pressa maghiară?

Ea condamnă adĭ pe unŭ Mocsary cu aceiașĭ înverșunare, cu care se răpedise mai astă véră asupra generalului Jansky. In orbia ei pătimașă ea nu mai cunósce nicĭ o deosebire.

Organul de căpetenia alŭ guvernului, „Nemzet,“ merge până a dice, că Mocsary cu vorbirea sa a pĕcătuitŭ în contra „patriotismului,“ căcĭ fost'au Maghiarĭ, carĭ au servitŭ interesele austriace, dér *ca unŭ Maghiarŭ se fi servitŭ vreodată interesele naționalităților*, acésta până la ivirea pe scenă a lui Mocsary nu s'a mai pomenitŭ. Dér „Nemzet“ se mângăie, că Mocsary stă singurŭ între Maghiarĭ cu politica lui și speră, că singurŭ va și rĕmâné.

A spune adevĕrulŭ simplu și neîmpedecatŭ, fără falsificare și întorsĕturĭ iesuitice à la Tisza, a face atențĭ pe conaționalii sĕi, că grandomania unguréscă și prigonirile pornite de guvernŭ și de societatea maghiară în contra covĕrșitórei maiorității a cetățenilorŭ espunŭ statulŭ în aceste critice timpurĭ la cele mai marĭ pericule, a voi sĕ oprescì pe celŭ orbŭ la marginea prăpastiei, unde se află, e după „Nemzet“ pĕcatŭ în contra patriotismului!

De aicĭ ar urma, că numai celŭ ce face contrarulŭ dela tóte aceste lucră patrioticesce. Décă cei dela „Nemzet“ vréu cu totŭ dinadinsulŭ sĕ se prăvăléscă în prăpastia, mérgă înainte, dér sĕ crute celŭ puținŭ pe aceia, carĭ în bună credință și din convingere le dau sfatulŭ sĕ se opréscă.

Cumcă au fostŭ Maghiarĭ, carĭ au servitŭ intereselorŭ austriace, o scimŭ fórte bine, ba scimŭ, că și adĭ suntŭ mulțĭ, cu „Nemzet“ în frunte, carĭ servescŭ mai bine chiar interesele Germaniei, decâtŭ interesele țĕrii lorŭ. Dér, ca sĕ fiă mai mare pĕcatŭ a servi interesele cetățenilorŭ statului, decâtŭ interesele străine, mărturisimŭ, că acésta nu-o pricepemŭ. Cu alte cuvinte, „Nemzet“ dice, că e mai mare pĕcatŭ sĕ împărțescĭ pânea cu fratele tĕu, care lucră și asudă cu tine într'o brasdă, decâtŭ cu străinulŭ.

Acéstă logică numai așa se póte pricepe, décă presupunemŭ, că șoviniștii cu „Nemzet“ în frunte s'au hotărîtŭ a da orĭ și cui orĭ ce, numai sĕ nu fiă constrînșĭ a da, ce e alŭ naționalităților.

Câtŭ pentru mângăierea, ce o are „Nemzet“, că Mocsary între Ungurĭ stă singurŭ cu politica lui de naționalitate, dicemŭ:

Poporulŭ maghiarŭ, care sufere și rabdă cu noi dimpreună, se va convinge adĭ mâne, că lingușirea vanităților lui naționale e numai o cursă, care nu'lŭ face nicĭ mai sătulŭ, nicĭ mai avutŭ, nicĭ mai fericitŭ, ci din contră îi impune numai sarcine insuportabile; atuncĭ va recunósce acestŭ poporŭ, că precum în trecutŭ sub pretecstulŭ drepturilorŭ țĕrii elŭ îșĭ vĕrsa sângele pentru privilegiele boerilorŭ, așa și astădĭ muncesce și se luptă numai în interesulŭ celorŭ ce îi esploatéză fără milă vanitatea și credulitatea.

Atuncĭ, suntemŭ convinșĭ, vorŭ afla și ideile lui Mocsary nenumĕrațĭ aderențĭ între Ungurĭ.

Numai sĕ nu fiă prea târdiu!

Scrisórea deputatului Mocsary.

In conferința ținută la 17 Februarie de clubulŭ dietalŭ alŭ partidei independente și dela 48, președintele Daniel Iranyi a cetitŭ următórea scrisóre, prin care deputatulŭ Mocsary anunță eșirea sa din clubulŭ acelei partide, și care a fostŭ luată la cunoscință:

Onorate d-le președinte! In urma resolutiunei desaprobătóre ce a luat'o clubulŭ, mĕ simțŭ nevoitŭ sĕ declarŭ, că resemnezŭ a face parte dintre membrii comitetului esecutivŭ și că esŭ din clubŭ. Nu potŭ sĕ nu observŭ, că afirmarea cuprinsă în resoluțiune: că punctulŭ meu de stadiu în cestiunea naționalităților „stă în contradicere diametrală cu programulŭ partidei,« nu o potŭ recunósce ca intemeiată. Partida a declaratŭ la mai multe ocasiunĭ și érășĭ de curêndŭ chiar, că ține strînsŭ la principiele egalității de dreptŭ. Ei bine, *este minimulŭ egalității de dreptu, ca sĕ le țină 'n sémă legea esistentă față cu naționalitățile* — Cu distinsă stimă

Ludovic Mocsary.

Desbaterea bugetului cultelorŭ și instrucțiunei.

In ședința dela 15 Februariu a camerei deputațilorŭ din Pesta, ajunse la desbatere bugetulŭ cultelorŭ și instrucțiunei. Raportorulŭ Al. *Orszagh* recomandă bugetulŭ, cu modificările făcute in cadrulŭ bugetului, spre primire.

Stefanŭ *Leszko*, după ce aduce tămâiă lui Trefort, că e cultŭ, că deși bĕtrânŭ der e plinŭ de putere și activitate, îșĭ mai ia ceva indĕrĕtŭ din tămâiă, fiindŭ că și Trefort, ca toți omenii marĭ, are slăbiciunĭ neesplicabile. Trefortŭ vrea o națiune cultă, der ca sĕ spariă pe cei doritorĭ d'a învĕța, a inundatŭ scólele medii cu mulțime de cărțĭ scolare, încâtŭ părinții nu mai birue, și sporesce taxa scolară, și fără asta destulŭ de mare. Scolarii suntŭ prea inpovărațĭ cu materia. Adĭ se imiteză numai sistemulŭ scolarŭ germanŭ. Ministrului nicĭ că'i pasă a cheltui 20—30,000 fl. pentru edificarea unei scóle comunale. S'au accentuatŭ cuvintele: scólă de statŭ, confesională, comună, și s'au cheltuitŭ câtva timpŭ sume enorme pentru cea din urmă, până ce în fine s'a făcutŭ de statŭ. Scola de statŭ nu corespunde basei religiose-etice a positivității, căcĭ se învéță lucrurĭ contrare moralei. Esistă o intreprindere de a edita cărți sub titlulŭ »Jo konyvek« (cărțĭ bune) și aceste cărțĭ se impartŭ gratis scolelorŭ pe spesele guvernului. Der ce se cuprinde în aceste cărțĭ? Se instruéză tinerimea în arta risipei, se istorisesce cum Nicolau Eszterhazy 'și-a cheltuitŭ banii, cum a întrebuințatŭ note de câte 1000 fl. ca fidibuse. (Ilaritate). Situațiunea de adĭ a Ungariei se represintă în versurĭ. Se istorisesce o istoriă despre trei cai, unulŭ schiopŭ, unulŭ grasŭ și unulŭ orbŭ, și se dice că gloaba cea schiopă e poporulŭ, calulŭ celŭ grasŭ și leneșŭ e nobilimea și calulŭ celŭ orbŭ regele. *(Ilaritate)*. Seu se istorisesce, că regele jócă cărțĭ, jócă „Den schwarzen Peter*)“ (Ilaritate) și perde mai multŭ în societate, dér nu face nimicŭ, căcĭ elŭ îșĭ va incassa érășĭ banii prin dărĭ. Intr'unŭ altŭ fasciculŭ se atacă religiunea, pe episcopulŭ din Vațŭ ilŭ face, că'i place mai multŭ pimnița decâtŭ biserica. (Ilaritate). Póte fi aci vorba de nobilitarea moravurilorŭ? Cu acéstă literatură ajunge lucrulŭ acolo, că tinĕrulŭ flăcău se impușcă, fiindŭ că banii de buzunarŭ i-a cheltuitŭ orĭ iubita l'a lăsatŭ în baltă. Asta'i moralulŭ societății de adĭ. Ceremŭ sĕ se educe poporulŭ, căcĭ atuncĭ nu va fi disoluțiune, ci bunăstare generală.

Daniel *Iranyi* dice, că din miile de milione, ce le-a jertfitŭ țera, puținŭ s'a cheltuitŭ pentru scólă. E activŭ ministrulŭ, dér n'a sporitŭ bugetulŭ, ci a făcutŭ cheltuelĭ peste bugetŭ călcândŭ dreptulŭ de bugetŭ alŭ legislativei. Intârdiândŭ a da scolelorŭ subvențiunile, a adusŭ numĕróse comune in perplexitate. Pentru înființarea de scóle nouĕ s'au destinatŭ în bugetŭ 30,000 fl. Suntŭ însĕ încă 300 comune, care n'au scólă și 1750 comune, care 'și trimitŭ copii la o scólă din comuna vecină. Unde amŭ fi adĭ, décă amŭ fi adusŭ mai multe jertfe pentru scólă, in locŭ d'a cuceri provincii, unde esistența Ungariei e pusă în jocŭ? Oratorulŭ imputá ministrului, că încă totŭ intârdiă cu introducerea libertății religiose, care e cu atâtŭ mai necesară, cu câtŭ ireligiositatea și imoralitatea se lățescŭ totŭ mai multŭ. Nu mai merge cu persecuțiunea evului mediu. Adĭ mai multŭ ca orĭ când e necesară concordia între cetățenĭ, pentru ca umĕrŭ la umĕrŭ sĕ se potă dedica serviciului patriei. (Vii aplause). Oratorulŭ presintă o moțiune în sensulu d'a veni ministrulŭ cu unŭ proiectŭ de lege pentru introducerea libertății religiose.

---

*) Guguță séu Epă.

Ministrulŭ *Trefortŭ* dice că bugetulŭ resortului sĕu e potrivitŭ cu finanțele. Ar fi voitŭ și ar fi putută face mai multŭ, decă ar fi dispusŭ de mijlóce materiale mai marĭ și de ómenĭ mai destoinicĭ. Introducerei libertății religiose i se opune oratorulŭ, cestiunea raporturilorŭ de căsătoriă însĕ trebue regulată, căcĭ în afacerile de divorțŭ (despărțeniă) se întêmplă lucrurĭ, care ruineză înaintea Europei întregĭ concepțiunea nóstră de dreptŭ, reputațiunea nóstră juristică. Cu acestŭ obiectŭ se ocupă deja ministru de justiția. Introducerei libertății religiose mĕ opunŭ fiindŭ că nu vreau sĕ plantezŭ aci nicĭ o nouă putere centrifugală. Sunt amicŭ alŭ libertății consciinței și acésta și esistă, căcĭ în acéstă privință nu se întrebuințéză nicĭ o violință, nu vreau însĕ sĕ introducŭ acea libertate, cum e în Anglia, că unŭ preotŭ, décă ajunge în certă cu comuna, închiriază o sală și intemeiază o nouă sectă, de care în Anglia esistă 156, seu vinŭ din afară totŭ felulŭ de învĕțăturĭ periculose, precum vedemŭ la Nazarenĭ, carĭ voescŭ sĕ întemeieze aci francŭ și liberŭ secte și biserică. Decă aruncămŭ o privire în viéța internă a religiunilorŭ și confesiunilorŭ esistente, găsimŭ și acolo ceva, ce periclitéză unitatea statului ungarŭ. Acesta'i motivulŭ principalŭ, că suntŭ contra acestei libertățĭ religiose generale. Dér suntŭ și puncte de vedere culturale. Căcĭ decă îmbucățimŭ societatea din considerațiunĭ bisericescĭ seu confesionale, nicĭ o parte n'are putere d'a promova órecare scopurĭ confesionale. Acéstă esperință o facemŭ la Israelițĭ (Ignaz Zimandy: Nu esistă Israelițĭ!) Da, Israelițĭ, *verba valent usu*, Numesce'i cum vreai, e totŭ una. De când s'a făcutŭ ruptura între congresŭ și Jidovii ortodoxĭ, n'au absolutŭ nicĭ o putere d'a promova multe scopurĭ culturale. Afară de asta nu vreau sĕ lasŭ a se întemeia aci astfelŭ de secte, în care credința deșartă jócă rolulŭ celŭ mai mare. Nu suntŭ încă la noi stările astfelŭ, încâtŭ libertatea religiósă sĕ o putemŭ suporta fără periculŭ.

Ce privesce sistemulŭ de instrucțiune ce esistă adĭ în Ungaria, e adoptatŭ, cu mai marĭ seu mai puține abaterĭ în tótă Europa. Și eu l'am găsitŭ introdusŭ. (Ignaz Zimandy: D-ta numai l'ai stricatŭ!) Cunóscemŭ defectele acestui sistemŭ, dér e mai bine așa decâtŭ sĕ-lŭ schimbămŭ mereu. Oratorulŭ dice că cunósce și sistemulŭ celŭ vechiu și se laudă că a fostŭ totdéuna între cei dintêiu eminențĭ. Decá cărțile de scolă costă multŭ, nu e vina lui. Va lua mĕsurĭ energice în contra faptului, că atâtŭ de mulțĭ tinerĭ, cum au în mână testimoniulŭ de calificațiune, se punŭ în legătură cu întreprindĕtorĭ și scriu cărțĭ scolare. Ce privesce taxa scolară, în nicĭ o țéră nu e atâtŭ de mică ca la noi, er copii fără mijlóce, carĭ au pornire spre învĕțătură, suntŭ scutițĭ de taxă. (Ministrulŭ, precum se vede, nu scie că în România învĕțămentulŭ e gratis și pentru celŭ sĕracŭ și pentru celŭ bogatŭ. — Red.) Ce privesce îngreuiarea scolarilorŭ, atêrnă de tactulŭ profesorului. Decă așŭ avea mai mulțĭ banĭ la disposițiune, de multŭ așŭ fi înființatŭ unŭ internatŭ după modelulŭ scólei normale superióre francese, unde profesorii nu numai suntŭ instruițĭ, ci și educațĭ. Căcĭ avemŭ fórte bunĭ profesorĭ, dér durere, suntŭ și mulțĭ carĭ dau educațiune, pe când ei înșișĭ ar trebui sĕ fiă educațĭ. (Viă ilaritate).

In privința scólelorŭ comunale și confesionale observŭ, că ceea ce a avutŭ sĕ 'mĭ impute d-lŭ deputatŭ nu e așa. Nicĭ odată n'am predicatŭ, că scólele confesionale suntŭ rele, că în loculŭ lorŭ trebue sĕ se înființeze scóle comunale. Totdéuna am poruncitŭ organelorŭ mele sĕ caute, ca scólele sĕ fiă bune. ér nu sĕ schimbe totdéuna caracterulŭ scólelorŭ. Nu mi se póte pune în sarcina mea, că nisuiescŭ a înființa scóle de statŭ nu numai acolo, unde ar cere interesulŭ statului și alŭ naționalitățilorŭ, ci și acolo, unde ar cere interesulŭ unorŭ confesiunĭ. Décă vremŭ sĕ instruămŭ și educămŭ seriosŭ poporulu, *vomŭ fi siliți a desființa scólele confesionale în multe locurĭ și mai alesŭ în unele insule, și a înființa în loculŭ lorŭ scóle de statŭ.* (Vii aprobărĭ generale.) Vomŭ procede încetŭ cu reformele, din causă că costă banĭ.

Cu privire la acea literatură de stradă, de care a vorbitŭ d. deputatŭ, totŭ cu literatură de stradă se va pute înlătura, der cuviinciósă și morală.

Acum vr'o 2—3 sĕptĕmânĭ d. deputatŭ Komlossy m'a interpelatŭ, décă pentru Israelițĭ (Zimandy: Jidovĭ! (larmă), dicemŭ așa déră, decă pentru Jidovĭ vreau sĕ înființezŭ unŭ gimnasiu deosebitŭ. Rĕspunsulŭ e simplu. Legea, și anume legea școlelorŭ medii nu'mĭ dă nicĭ dreptulŭ nicĭ ca datoriă nu'mĭ impune sĕ sporescŭ numĕrulŭ gimnasielorŭ confesionale. Decă din cerculŭ confesiunilorŭ nu se produce nicĭ o mișcare în acéstă direcțiune (Cu Caransebeșulŭ nu s'a produsŭ? — Red.), nu potŭ sĕ esŭ eu cu unŭ astfelŭ de proiectŭ. Dér seminarulŭ rabinilorŭ are cincĭ classe gimnasiale ca classe de pregătire pentru cursulŭ teologicŭ, prin urmare nu potŭ iniția înființarea unui întregŭ gimnasiu. In acelŭ institutŭ nu numai Israelițĭ, ci și creștinĭ au învĕțatŭ cu mare succesŭ. Voiu mai ave ocasiune sĕ vorbescŭ. Rogŭ a se primi bugetulŭ. (Vii aprobărĭ și eljenurĭ în drépta.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

Foia coșutistă din Clușiu încă se declară contra părerei ce nĭ amŭ dat'o noi în privința sentinței aduse de Tabla regéscă pentru condamnarea d lui v.-protopopŭ *Vlassa* din *Indolŭ*. »Cine se amestecă în nisce lucrurĭ ca acele, în care s'a amestecatŭ elŭ, dice foia agitatóre, trebue sĕ pótă suporta cu tăria tóte urmările. Decă cineva predică, că înainte cu 100 de anĭ a trăitŭ unŭ bărbatŭ românŭ, care a ucisŭ, a maltratatŭ, și că neamŭ adunatŭ astădĭ pentru sĕrbătorirea lui — acesta póte sci, că face rĕu, pentru că faptele condamnabile nu se potŭ preamări. Celŭ mai bunŭ mijlocŭ pentru a-șĭ rĕsbuna asupra Maghiarilorŭ este, ca sĕ nu se „dimită“ omulŭ la astfelŭ de preamărirĭ, căcĭ atuncĭ nu se dă ocasiă pentru terorismŭ«. — O, absolutiștilorŭ constituționalĭ și intoleranțilorŭ, câtŭ de slabĭ sunteți, decă la amintirea numelui unui mortŭ vĕ cuprinde groza! Câtŭ de neliniștită trebue sĕ vĕ fiă consciința!

—x—

Din ordinulŭ *vicespanului* comitatului *Torontalŭ*, s'a întocmitŭ în acestŭ comitatŭ colecte în favórea acelorŭ învĕțătorĭ, carĭ suntŭ în stare a dovedi celŭ mai mare succesŭ în instruirea limbei maghiare și, după cum anunță „Banater Post“, au incursŭ din marele comitatŭ de aprópe 300 comune numai 46 fl. 50. — Precum vedemŭ, nicĭ Șvabii nu simtŭ nicĭ o bucuriă d'a se maghiarisa. Cólele de colectare, primite de utopiștĭ góle, suntŭ unŭ votŭ de blamŭ, cum li se cuvine. Fiascurĭ și ér fiascurĭ pretutindenea!

—x—

In adunarea ținutăi în dilele acestea de *representanța* orașului *Brașovŭ*, Carol *Schuster* a interpelatŭ asupra stadiului în care a ajunsŭ cercetarea contra perceptorului suspendatŭ Iohann *Thiss*, care a defraudatŭ o însemnată sumă de banĭ. Președintele. primarulŭ *Brennerberg*, a respunsŭ, că cercetarea, fiindŭ fórte cuprindĕtóre, nu s'a încheiatŭ încă, der e aprópe de sfêrșitŭ.

Ni se scrie cu data 12 Februarie n.: „Têrgulŭ de țéră în *Chișișiu*, în Sĕcuime, care s'a sfêrșitŭ în Februare n. a fostŭ bunŭ, vitele s'au vêndutŭ cu prețurĭ de mijlocŭ, s'au cumpĕratŭ binișorŭ pentru că cumpĕrătorĭ au fostŭ destui de pre la Șimleulŭ Silvaniei și Israelițĭ din Maramurĕșŭ și din alte locurĭ Bucatele încă au începutŭ a se vinde cu prețŭ bunŭ. Cu deosebire ovĕsulŭ are mare trecere, prețulŭ se urcă tare pre di ce merge. Timpulŭ e frumosŭ, n'avemŭ zăpadă.“

D-lŭ deputatŭ V. *Maniu* din Bucurescĭ ne trimite următórea întêmpinare:

D-Sale d-lui *A. Mureșianu*, directorŭ alŭ diarului „Gazeta Transilvaniei,“ în Brașovŭ.

Domnule directorŭ,

In stimatulŭ D-Vóstre diarŭ am vĕdutŭ strecurându-se o gravă eróre cu reproducerea unorŭ cuvinte ale mele rostite în camera deputațilorŭ din Bucurescĭ, cu ocasiunea discuțiunilorŭ asupra interpelării d-lui Maiorescu.

Reproducerea D-Vóstre dice, că cuvintele mele erau unŭ rĕspunsŭ la adresa băncei ministeriale.

Afirmŭ spre onórea băncei ministeriale și a camerei deputațilorŭ, că cuventulŭ »Transilvania« nu a fostŭ rostitŭ de pe banca ministerială.

Incredințatŭ că vețĭ face acéstă rectificare, vĕ rogŭ sĕ primițĭ espresiunea nemărginitei mele considerațiunĭ.

Bucurescĭ, 5 (17) Februarie 1887.

V. Maniu.

Spre a evita, ca cetitorii nostri neinițiațĭ în afacerea din cestiune, sĕ nu înțelégă cumva greșitŭ afirmarea d-lui Maniu, observămŭ că în corespondența nóstră din Bucurescĭ ce a apărutŭ în numĕrulŭ dela 21 Ianuarie (2 Febr.) a. c., vorbindu-se de apostrofarea adresată d-lui Maiorescu, că fără lupta partidului liberalŭ d-sa „póte că n'ar fi fostŭ adĭ decâtŭ unŭ dascălŭ orĭ unŭ popă la satŭ“, s'au disŭ următórele: „O voce de pe banca ministerială a mai adăugatŭ (la acea apostrofare) cuvintele: In Transilvania! ceea ce a făcutŭ pe unŭ d. deputatŭ din oposițiă (V. Maniu) sĕ replice: „Cuvêntulŭ de Transilvania n'a putută eși decâtŭ din gură grecéscă orĭ bulgăréscă“.

D. Maniu declară în întêmpinarea de mai susŭ, că acelŭ cuvêntŭ nu s'a rostitŭ de pe banca ministerială.

Luândŭ actŭ cu deosebită plăcere de acéstă declarațiune, nu putemŭ sĕ nu observămŭ, că aprópe tóte diarele din Bucurescĭ au fostŭ luatŭ notiță despre incidentulŭ din vorbă în același înțelesŭ, ce i l'a datŭ stimatulŭ nostru corespondentŭ, și că de aceea nu ne-amŭ credutŭ autorisațĭ a-i trage la îndoiélă respectiva comunicare, deși bucurosŭ amŭ fi doritŭ sĕ o putemŭ face.

Discursulŭ d-lui Kogalniceanu,

rostitŭ în ședința camerei române dela 24 Ianuariu st. v. a. c.

Eată importantulŭ discursŭ, prin care distinsulŭ bărbatŭ de statŭ alŭ României șĭ-a marcatŭ posițiunea sa fată cu guvernulŭ și cu partidele din țéră:

D. M. Kogălniceanu: D-nii mei, astădĭ pentru ântêia óră am cerutŭ și eu cuvêntulŭ în Cameră de când am reintratŭ. Eu socotescŭ, că n'ar fi dreptŭ, mai alesŭ pentr'unŭ Parlamentŭ liberalŭ, ca după ce unulŭ din oposițiunea multicoloră ia cuvêntulŭ și interpelă pe mi-

FOILETONU.

Pipĕrușiu Petru și Florea-'nfloritulŭ.

(Poveste din Sălagiu, comunicată de plugarulŭ M. Bene din Supurulŭ de susŭ, scrisă de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare.)

S'a luatŭ deră sĕ plece, dér uitându-se la stejarulŭ celŭ mare, de care'lŭ legaseră frații, îșĭ dise: biata mamă nicĭ lemne de focŭ n'o fi avêndŭ, că harnicii de frațĭ nicĭ lemne nu i-orŭ fi dusŭ; hai sĕ-i ducŭ eu unŭ căturŭ...

Și merse la ștejarulŭ de care fuse legatŭ. îlŭ smulse din pămêntŭ, ca pe unŭ morcovŭ, îlŭ luà pe umĕrŭ, cum iai o greblă bunăóră, și hai cu elŭ spre satŭ.

Când era ospĕțulŭ mai poganŭ, când jucau și beau pe întrecute în ocolŭ (curte), că în casă nu mai încăpeau atuncĭ nimerì și Pipĕrușŭ Petru cu stejarulŭ pe umĕrŭ. Totŭ satulŭ îlŭ cunoscu, că dóră numai de câteva dile plecase de acasă, dér frații lui nu sciau ce sĕ facă, vĕdêndu-lŭ cum vine către ei și îșĭ gândiră că acum are sĕ'i și omóre.

— Bunŭ ospĕțulŭ la d-vóstră, dice Piperușŭ intrândŭ cu stejarulŭ celŭ mare pe umĕrŭ.

— Bună sĕ-țĭ fiă inima, diseră sătenii, pe când frații lui voiră sĕ o ia la sănătósa.

Oho! strigă Pipĕrușŭ, încătrău cinstițilorŭ? En stațĭ o lecă de vorbă cu mine! Frumosŭ fu aceea dela voi sĕ mĕ lăsațĭ dormindŭ în pădure și înca legatŭ în lanțurĭ ca unŭ hoțŭ? Asta-i mulțămita fiindŭ că v'am aflatŭ, am bătutŭ pe smeulŭ, care vĕ omorise, până v'a înviatŭ, l'am omorîtŭ pe elŭ sĕ scapŭ satulŭ nostru de urgia lui, v'am umplutŭ de averĭ și v'am pusŭ pe drumulŭ către casă, eu, fratele vostru, așa rĕsplată am fostŭ vrednicŭ sĕ aflu la voi?

Atuncĭ frații începură a plânge și a se ruga de iertare dicêndŭ, că numai au glumitŭ, că bine sciau ei, că elŭ atâta-i de tare, de cu stejarŭ cu totŭ póte veni până acasă. Sĕ mai rugà și mumă-sa și soru-sa și totŭ satulŭ sĕ-i ierte, ér elŭ fiindŭ omŭ cu inimă bună, — i-a iertatŭ și s'a pusŭ și elŭ la ospĕțŭ.

Când a fostŭ a doua di diminéța, după ce s'au sculatŭ toțĭ voioșĭ și sănĕtoșĭ, Pipĕrușŭ Petru se gătà de cale.

— Der unde vrei sĕ mergĭ éră, Petre, puiulŭ mamei! îlŭ întrebà mamă-sa.

— Mĕ ducŭ, mamă, mĕ ducŭ departe, până unde voiu da de Florea-nfloritulŭ, dér de cumva l'oiu putea aduce sĕ fiă soțŭ soru-mi, că am auditŭ că e unŭ voinicŭ de omŭ și ar fi pĕcatŭ sĕ nu ne cunoscemŭ.

— Da nu merge, stăi acasă, avețĭ voi destulă avere, însurați-vĕ, dragii mamei, er pe soru-ta vomŭ mărita-o noi după cineva. că dóră suntŭ destui feciorĭ sdraveĭn în satŭ, ce sĕ mai bațĭ calea țĕrii? Stăi tu aci, în satulŭ tĕu, între neamurĭ, aprópe de mine, acum la bĕtrânețele mele, sĕ nu-țĭ mai ducŭ atâta dorulŭ.

Multe vorbe bune și înțelepte îi spuse maică-sa, dér elŭ totŭ ca elŭ, decă 'șĭ punea odată carulŭ în petri pentru ceva, apoi nu mai era omŭ sĕ-lŭ desbaiere. Ișĭ luà déră rĕmasŭ bunŭ și se cam mai duse, multă lume 'mpĕrățiă, ca Dumnedeu sĕ ne țiă, că din poveste multă este, mândră și frumósă, s'o ascultațĭ și d-vóstră, că cine o-a asculta, o-a învĕța, ér cine a dormi, se va hodini și povestea nu o-a sci.

S'a dusŭ, s'a dusŭ până a nimeritŭ într'o pustietate mare, de nu vedeai nimicŭ numai ceriulŭ în susŭ și sub picióre pămêntulŭ, nicĭ o frundă, nicĭ unŭ firŭ de iérbă, der nimicŭ, ce-i nimica.

A mersŭ elŭ multŭ pe pustietatea aceea până a datŭ de unŭ vijŭ bĕtrânŭ, dér bĕtrânŭ nu glumă, albŭ la pĕrŭ și la barbă ca o óie bălaie, cu o cârjă în mâna dréptă, ér cu cea stîngă îșĭ totŭ ferea genele de pe ochĭ sĕ védă înainte, că așa-i erau de largĭ și de dese, de-i veneau până la gură și se împreunau cu barba și cu mustĕțile.

(Va urma).

nistru, şi după ce ministrulŭ rěspunde tótei oposiţiunĭ ca unicoloră, îndată sě închidă discuţiunea. Ei bine, şi noi avemŭ dreptulŭ, acei carĭ nu facemŭ parte nicĭ dintre guvernamentalĭ, nicĭ din oposiţiunea *quand même*, sě dicemŭ cuvêntulŭ nostru. Aci este o cestiune care interesézĭ ţera întrégă, şi aşa fiindŭ, vě rogŭ sě bine-voiţĭ a mě lăsa sě vorbescŭ, cu atâtŭ mai multŭ că eu diferŭ de mulţĭ din D-vostră în privinţa chipului cum sě discută cestiunile în actuala sesiune a Parlamentului nostru. Eu socotescŭ că astădĭ acela îşĭ iubesce ţera mai multŭ care contribue la alinarea, er nu la excitarea pasiunilorŭ politice. Sunt omŭ bětrânŭ, lăsaţi-mě sě spunŭ că cu mare durere am vědutŭ cum se discută de cât-va timpŭ în acesta Cameră, şi când m'am rădicatŭ din patulŭ de durere şi am revenitŭ între d-vostră, cu durere vě spunŭ, că n'am mai recunoscutŭ Parlamentulŭ. Ce? Suntemŭ Parlamentulŭ României? Suntemŭ Parlamentulŭ naţiunei române? Suntemŭ o societate română? Seu, cum dicea odată Rosetti, suntemŭ Drusi şi Maroniţĭ?....

D. N. Dimancea: Cerŭ cuvêntulŭ pentru închidere.

D. M. Kogălniceanu: Am onóre sě declarŭ D-lui Dimancea, că rěu face sě ceră închiderea discuţiunei, căcĭ, deşi ar pute sě'mĭ închidă gura astădĭ, însě mâne nu, căcĭ am sě vinŭ cu o nouă interpelare. prin urmare, lăsaţi-mě sě vorbescŭ, sě'mĭ vêrsŭ foculŭ, nu aruncândŭ untŭ-de-lemnŭ peste focŭ, ci apă.

Vocĭ: Sě vorbescă.

D. vice-preşedinte: Fiindŭ că Adunarea voesce continuarea discuţiunei. discuţiunea nu se va închide, der vě punŭ în vedere că în ordinea inscrierei e D. C. Arionŭ.

D. C. Arionŭ: Schimbŭ cu D. Kogalniceanu.

D. M. Kogălniceanu: D-lorŭ, alaltăerĭ Camera acesta, cu 81 de bile albe şi una negră, — şi sciţĭ, că una contra e confirmarea unanimităţii, er nu denegarea, — a venitŭ şi a votatŭ cincĭ milióne cerute de guvernŭ în interesulŭ apěrărei ţěrii, şi am convingerea că acéstă Adunare, care pe têrêmulŭ cestiunilorŭ din întru se certă cum vedeţĭ D-vóstră, şi vine până la cuţite, orĭ de câte-orĭ se atinge de binele ţěrei va vota cu aceiaşĭ unanimitate îndoitŭ, întreitŭ decâtŭ a votatŭ alaltăerĭ. Votulŭ de alaltăerĭ arată că oposiţiunea care sě agită atâtŭ de multŭ în cestiunile din întru, când se atinge de cestiunile din afară, de apěrarea ţěrei, nu se dă înapoi ca sě dea ajutorŭ guvernului.

D-lorŭ, eram bolnavŭ şi, în timpulŭ bolei mele, camera în unanimitate mĭ-a datŭ o recompensă naţională; aceea pentru mine 'mĭ-a impusŭ obligaţiunea ca, câtŭ voiu trăi, sě nu fiu cu pasiune şi cu părtinire, ci sě cautŭ câtŭ se póte mai multŭ, mai alesŭ în faţa împrejurărilorŭ din afară, sě spunŭ bětrânesculŭ meu cuvêntŭ, cerêndu-vě sě discutămŭ cu francheţă şi lealitate, ca fii ai aceleaşĭ ţěrĭ.

Pe când mě aflamŭ bolnavŭ ceteamŭ jurnale, şi cu mare părere de rěu am vědutŭ, că sub guvernulŭ liberalŭ, acei carĭ în acestŭ Parlamentŭ luau cuvêntulŭ şi se pronunţau contra guvernului liberalŭ, nu erau conservatorĭ, căcĭ conservatorii suntŭ fórte puţinĭ, nicĭ nu sciu, décă este verĭ-unŭ adevěratŭ, adecă vechiu coservatorŭ; aci suntŭ câţiva din acei, carĭ se numescŭ junimiştĭ; până în an acesta d lor au făcut unŭ fel de oposiţiune, iertaţi-mĭ sě dicŭ cuvêntulŭ, o opisiţiune fórte blândă, plagină. Se mě ierte d. Carp, decă voiu spune că d-sa a venitŭ în fiăcare anŭ cu câte unŭ discursŭ în privinţa băncei, a etalonului de aurŭ şi în privinţa comunei. d. Maiorescu a rădicatŭ cestiunea mai susŭ, şi, cu multă blândeţe vine şi pune câte o teorĭă constituţională . . . D-lorŭ, nu veţĭ bănui, că eu părtinescŭ pe conservatorĭ séu pe junii conservatorĭ, domnia-lorŭ me onoreză cu o fórte mare antipatiă; şi eu suntŭ datorŭ sě declarŭ la rêndulŭ meu cum că, în strimtorarea minţei mele, eu nu dorescŭ ca după d. Ionŭ Brătianu sě vină junimiştii la putere. (Aplause, ilaritate).

In anulŭ trecut erau numai verĭ o patru, cincĭ oposanţĭ în cameră, era amiculŭ meu d. Pallade d. Butculescu, d. Rădulescu şi eu: aşa de puţinĭ oposanţĭ erau; încâtŭ nu găseamŭ cincĭ ca sě subscriemŭ unŭ amendamentŭ alŭ nostru; şi ne trebuia sě punemŭ mare energiă pentru a fi ascultaţĭ. Insě de atuncĭ s'au schimbatŭ lucrurile; când am venitŭ adĭ aci, am vědutŭ că s'a înmulţitŭ oposiţiunea, că suntŭ vre-o 40 seu 45. M'am întrebatŭ: care sě fiă causa? De unde vine acésta? Şi mai alesŭ m'am îngrijatŭ forte multŭ, fiindcă sunt liberalŭ.

Va dice póte cineva: cum? Kogălniceanu liberalŭ! Da, liberalŭ, şi am patentă că sunt liberalŭ, acea patentă este dată la Concordia, unde rěposatulŭ Rosetti a recunoscutŭ că 2 Maiu a fostŭ unŭ mijlocŭ de a ajunge la democraţiă. La acea patentă dată la Concordia ţinŭ, şi cu densa mě prevalezŭ cătrě d-vóstrě că sunt liberalŭ. Dér mai am şi alte documente de liberalŭ. Până la 1862, până la unirea definitivă, nu veţĭ tăgădui că am fostŭ şefulŭ partidului liberalŭ din Moldova. După ce s'a făcutŭ unirea şi am venitŭ aci, îndată s'au unitŭ conservatorii de acolo cu cei de aci, iertaţi mĭ expresiunea populară şi puţinŭ parlamentară, cum se dice, îndată s'au mirositŭ. Asemenea şi liberalii s'au unitŭ. Eu, şefulŭ partitului liberale din Moldova, am găsitŭ aci pe şefulŭ seu pe şefii partitului liberalŭ de aci, pe d-lŭ Rosetti şi pe d-lŭ Brătianu. Domniele-lorŭ erau şefii unui partitŭ liberalŭ mai numerosŭ, şi mai bine organisatŭ decâtŭ celŭ din Moldova, şi aveu pentru dênşii capitala ţěrei; represintă o forţă mare oraşulŭ Bucuresci, oraşŭ eminamente liberalŭ, eminamente românŭ şi partitulŭ liberalŭ 'lŭ avea. Prin urmare am disŭ: am experienţa mea. am trecutulŭ meu, am meritulŭ meu mai multŭ seu mai puţinŭ; der în regimulŭ parlamentarŭ se lucreză şi se voteză cu maiorităţĭ, şi astfelŭ m'am închinatŭ d lorŭ Brătianu şi Rosetti, carĭ represintau o valore parlamentară mai mare. şi de aceea am primitŭ sě facŭ parte din ministerulŭ d-lui Brătianu sub preşedinţa d-lui, deşi eu eram mai bětrânŭ.

Eu dér, vechiulŭ bětrânulŭ liberalŭ, când am vědutu intrândŭ în acéstă cameră pe acei junĭ liberalĭ pe carĭ, nu guvernulŭ, după cum dicea d-lŭ Stătescu, ci partitulŭ liberalŭ, cum dicea d-lŭ Brătianu, i-a adusŭ în parlamentŭ, m'am întrebatŭ pentru ce i-a adusŭ? Fi-va pentru ca sě sporescă numěrulŭ voturilorŭ? Nu, n'avea trebuinţă, căcĭ aţĭ vědutŭ că alaltăierĭ s'a votatŭ o moţiune de încredere cu 105 voturĭ; der pentru că din generaţiunea vechiă nu mai suntŭ decâtŭ fraţii Brătienĭ, Nicolae Ionescu şi eu, şi câţiva alţii puţinŭ mai tinerĭ decâtŭ noi, şi pentru că nu trebue ca deodată cu bětrânii sě dispară şi partitulŭ liberalŭ, aducerea tinerilorŭ aci a fostŭ ca sě intemeieze continuarea partitului liberalŭ, ca acestŭ partitŭ sě se menţină şi după ce bětrânii vorŭ dispăre.

Etă der, după părerea mea, legitimarea aducerei în Cameră a tinerilorŭ de valóre de carĭ astădĭ se glorifică tribuna română.

Der care este causa, şi aci este grija mea, că aceştĭ tinerĭ s'au deslipitŭ de partitulŭ liberalŭ guvernamentalŭ? Care este causa că aceştĭ tinerĭ suntŭ astădĭ cei mai violenţĭ dintre oposanţĭ? Onor. d. Stătescu a disŭ că d-lorŭ facŭ oposiţiunea pentru ca sě aibă gloriola ce dă oposiţiunea. Eu credŭ din contră, că a face parte din oposiţiune nu este a te glorifica, cum se glorifică acei, carĭ capětă decoraţiunĭ; eu credŭ că este cu totulŭ altfelŭ. Causa care a făcutŭ pe aceştĭ tinerĭ sě se retragă din cerculŭ partitului liberalŭ guvernamentalŭ trebue se o căutămŭ aiurea.

Domnii mei, repausatulŭ Rosetti. cu care de multe orĭ am fostŭ în luptă, der la cestiunĭ marĭ totd'auna împreună, dicea unu cuvêntŭ; elŭ dicea: noi liberalii avemŭ o biserică fórte largă, uşile nostre şi ferestrele nóstre suntŭ deschise şi primimŭ pe orĭcine vine...

D. ministru alŭ justiţiei, Eug. Stătescu: cine vre sě intre, intre; cine vrea sě iasă, iasă; ér pe mişei îi dau afară.

D. M. Kogălniceanu: Eu vě mărturisescŭ, că partea cea din urmă n'am audit'o la Rosetti. Der când d. ministru de justiţiă ar fi hotăritŭ sě facă acesta, îi promitŭ, că mulţĭ din cei vechĭ s'ar întorce înděrětŭ în partidulŭ liberalŭ guvernamentalŭ...

D. ministru alŭ justiţiei, Eug. Stătescu: Eu vě potŭ asigura că ceea ce am disŭ suntŭ cuvinte textuale, pe carĭ le-am audiţŭ din gura repausatului Rosetti.

D. M. Kogălniceanu: Vě sunt recunoscětorŭ şi de cuvintele acestea, căcĭ voiu profita de dênsele.

Rosetti dicea: în partidulŭ liberalŭ avemŭ o biserică largă, cu uşile deschise şi cu ferestrele deschise; şi când dicea acestea, Rosetti nu era la guvernŭ. Cu câtŭ mai multŭ se lărgesce acea biserică când partidulŭ liberalŭ este la guvernŭ, atuncĭ negreşitŭ, D-lorŭ, nu veţĭ tăgădui că mulţimea neofiţilorŭ ar trebui sě fie mai mare, fiindŭ că chiar la biserica lui Dumnedeu, popa la sfârşitŭ aduce anafora; der cu câtŭ mai multŭ când a venitŭ partidulŭ liberalŭ la guvernŭ, închipuiţi-vě ce anaforă era. (Ilaritate.)

Rěposatulŭ Manolache-Kostaki califică acesta anaforă, traista cu grăunţe. (Ilaritate.)

Au intratŭ mulţĭ atuncĭ, nu din causa principielorŭ, ci din causa anaforei, şi a intratŭ unŭ numěrŭ aşa de mare, încâtŭ a datŭ afară pe mulţĭ din cei vechĭ.

D. ministru alŭ justiţiei, Eug. Stătescu: carĭ adică s'au dusŭ fiindŭ că nu mai găsiau anaforă? (Ilaritate.)

D. M. Kogălniceanu: Nu, pentru că decă se isprăvea anafora, nu era sě aveţĭ atâta îmbuldélă; der tocmai pentru că era anaforă, au intratŭ mulţi din acei pe carĭ D. ministru alŭ justiţiei pretinde că i-a calificatŭ repausatulŭ Rosetti aşa cum eu nu audisemŭ dela dênsulŭ.

Eu, Domnilorŭ, ca moldoveanŭ, 'mĭ aducŭ aminte că astădĭ în fiecare judeţŭ din Moldova suntu o mulţime de liberalĭ prigoniţĭ şi maltrataţĭ ca vai de ei. (Aplause din partea oposiţiei.)

Prin urmare etă ce a făcutŭ, credŭ eu, pe mulţĭ din Adunare sě dică: der óre mai suntemŭ noi partidŭ liberalŭ? Apoi pentru ce noi tinerii sě întrămŭ în acéstă biserică şi se ne facemŭ solidarĭ cu pěcatele bětrânilorŭ? Étă cum esplicŭ eu acestă recrudescenţă din partea tinerimei, acestă violenţă, care până la unŭ punctŭ órecare işĭ are şi ea înţelesulŭ ei.

D-lorŭ, acesta m'a făcutŭ pe mine sě mě îngrijescŭ; căcĭ, orĭ cum se fie, sunt calulŭ de bătăliă care, când trâmbiţaşulŭ sună, merge de se pune la rêndŭ. Vě mărturisescŭ că m'a durutŭ forte multŭ când am vědutŭ pe D. Brătianu, cu care am avutŭ onore sě-i fiu colegŭ în mai multe rêndurĭ, m'a durutŭ, când am vědutŭ că atacă pe proprii séi soldaţĭ; şi erăşĭ m'a durutŭ forte multŭ când am vědutŭ cum că conservatorii întrebuinţeză în contra partidului liberalŭ armele, carĭ noi odată le-amŭ întrebuinţatŭ în contra lorŭ.

(Va urma.)

Creditulŭ pentru armata română.

(Sedinţa dela 5 Februaiu.)

D. *E. Costinescu*, raportorŭ, dă cetire raportului şi proiectului de lege prin care se deschide pe séma ministerului de resbelŭ unŭ creditŭ estra-ordinarŭ de 30,000,000 lei pentru complectarea echipamentului armatei spre a fi gata în casŭ eventualŭ de iscarea vr'unui rěsboiu, d'a garanta neutralitatea teritorului nostru.

D. *I. C. Brătianu*, primulŭ-ministru, declară c'acestŭ creditŭ va servi la garantarea neutralităţii ţěrei nóstre în casulŭ când s'ar face rěsboiu între două puterĭ ş'acestea ar voi sě strămute teatrulŭ rěsboiului pe teritorulŭ nostru. D-sa dice că pacea Europei pare ameninţată, căcĭ tóte puterile marĭ se înarmeză; prin urmare, adaoge primulŭ ministru, şi noi trebue sě fimŭ pregătiţĭ spre a ne apěra ţěrişóra. D-sa termină rugândŭ adunarea ca sě voteze acestŭ creditŭ, mulţămindŭ totd'odată iniţiatorilorŭ, carĭ s'au grăbitŭ sě-lŭ propue. (Aplause).

D. *N. Ionescu*, relevândŭ vorbele primului ministru, d'a ne putea apěra ţěrişora la timpŭ, dice că nu cu asemenea vorbe dulcĭ se póte servi în parlamentŭ, când e vorba d'o asemenea gravă cestiune, cum e de esemplu pregătirea d'a intra în rěsboiu. Decă e vr'unŭ duelŭ între puterile cele marĭ din Occidentŭ, ce ne privesce pe noi? D-sa dice că vorbele: complectarea armamentului suntŭ improprii şi nu potŭ înşela pe nimenĭ. Vorbindŭ mai deunădĭ cu ministrulŭ de rěsboiu despre acéstă cestiune, dice d-sa, mĭ-a spusŭ în modŭ categoricŭ. că suntemŭ gata de rěsboiu. Aşa der nu e vorba, nu póte fi de complectarea armamentului, ci d'o adevěrată intrare în rěsboiu.

D-sa vorbindŭ apoi de situaţiunea încurcată din Orientŭ, unde este vorba despre unŭ rěsboiu de influenţă, întrebă, care rěsboiu ne ameninţă? Celŭ din Occidentŭ séu celŭ din Orientŭ? D. Ionescu cere mai multe lămurirĭ în acéstă privinţă. D-sa sfîrşesce sfătuindŭ pe guvernŭ ca sě nu sparie lupulŭ cu pielea oii şi că decă are necesitate d'acestŭ creditŭ sě motiveze altfelŭ cererea: căcĭ astfelŭ cum e motivată, n'o va vota. (Aplause.)

D. generalŭ *Leca*, fórte emoţionatŭ, cere ca maioritatea şi minoritatea sě voteze acestŭ creditŭ, fiindŭ vorba de apěrarea ţěrei.

D. *Kogălniceanu* vorbesce în contra închiderei, discuţiunei, care s'a cerutŭ, dicêndŭ că este vorba de 30,000,000 lei, carĭ trebuescŭ luate din spinarea ţěrei şi trebue sě se discute cu maturitate acéstă cerere.

C. *Ciocazanŭ* vorbesce pentru închidere, dicêndŭ că se trateză despre apěrarea ţěrei şi nu mai încape discuţiune.

Se puse la votŭ închiderea şi se primesce. Puindu-se la votŭ luarea în consideraţiune a proiectului, se primesce cu 98 contra 23 voturĭ şi două abţinerĭ. Se citesce proiectulŭ.

D. *P. Carpŭ* cere cuvêntulŭ pentru a esplica motivulŭ, care a făcutŭ pe minoritate sě voteze în contra acestui creditŭ. Elŭ este, dice d-sa, pentru că s'a propusŭ din iniţiativa maiorităţii şi astfelŭ nu-şĭ ea guvernulŭ responsabilitatea după cum ar fi trebuitŭ. Cum vine unŭ deputatŭ din maioritate şi propune votarea a 30,000,000 pentru garantarea neutralităţii? Der votarea acestui creditŭ, astfelŭ propusŭ, sunteţĭ d-vóstră sigurĭ că ne garanteză neutralitatea şi că nu e tocmai din contră unŭ semnalŭ în afară de provocaţiune.

Neutralitatea în orĭ ce casŭ nu pare posibilă şi nici o dorescŭ. Der în faţa acestui creditŭ mě simtŭ datorŭ sě întrebŭ pe guvernŭ, pentru ce se dă la o parte, când ar trebui sě vină elŭ şi sě ia iniţiativa şi rěspunderea acestui proiectŭ? Pentru că este tendinţa guvernului d'a se sustrage dela o asemenea rěspundere, lăsândŭ acéstă rěspundere acelora, carĭ n'au şi nu potŭ avea nicĭ o rěspundere. D-sa conchide că pentru aceste consideraţiunĭ va vota în contra creditului.

D. *Kogălniceanu* dice că acum câteva dile s'au votatŭ 5,000,000 totŭ pentru aceleaşĭ consideraţiunĭ pentru carĭ astădĭ se cerŭ 30,000,000. Atuncĭ însě venindŭ guvernulŭ cu cererea, din iniţiativa sa, i s'a acordatŭ în unanimitate de Cameră. Astădĭ însě, dice d-sa, guvernulŭ s'ascunde la spatele maiorităţii, şi minoritatea nu voesce sě se unéscă cu ea. Venindŭ apoi la vorbele d-lui Carpŭ, cum că neutralitatea nu e posibilă şi că nicĭ n'o doresce, dice că tocmai acestea l'au îngrijitŭ, de órece tocmai acestea potŭ fi şi sentimentulŭ guvernului.

Cum stămŭ noi astădĭ, întrébă d-sa? Decă guvernulŭ n'o póte spune în Cameră, ar pute s'o spue numai unei restrînse delegaţiunĭ a ei. Căcĭ controlulŭ Camerei nu póte lipsi politicei esterne a guvernului. Recunósce patriotismulŭ d-lui Brătianu. Der nu e de ajunsŭ în asemenĭ cestiunĭ numai patriotismŭ şi inimă; trebue şi multă cugetare. Pentru ce acum trei dile în locŭ de 5 milióne nu s'au cerutŭ mai multe? Fi-va situaţiunea din afară mai grea decâtŭ atuncĭ? Nu credŭ, dice d-sa. Mie îmĭ pare, dice oratorulŭ, c'acéstă cerere e mai multŭ o manifestaţiune, care sě producă efectŭ peste graniţe.

D. *I. C. Brătianu*, primŭ-ministru, dice că deşi acestŭ creditŭ e produsŭ din iniţiativa parlamentară, totă rěspunderea însě e a guvernului. D-sa mărturisesce că prin acestŭ votŭ voiesce sě facă o manifestare în afară pentru a se vedea că România voesce sě trăiéscă şi că este decisă a-şĭ apěra esistenţa, (Aplause.)

D. *Nicorescu*: De voiţĭ sě faceţĭ o astfelŭ de manifestaţiune, faceţĭ apelŭ la ţeră prin alegerĭ. (Sgomotŭ, protestărĭ.)

D. primŭ-ministru *I. C. Brătianu* mai adauge câteva vorbe sfârşindŭ că România trebue sě fie gata şi streinii s'o scie gata, decisă pentru a'şĭ apěra teritorulŭ şi independinţa prin sângele fiilorŭ sěi. Creditulŭ se voteză cu 99 voturĭ fiindŭ contra 11 Senatulŭ încă a votatŭ proiectulŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ respobnsailŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 19 Februariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	96.70	Bonurĭ croato-slavone	104 50
Rentă de hârtiă 5%	86 15	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 30	Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —	Renta de hârtiă austriacă	77 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 —	Renta de arg. austr.	79 85
Bonurĭ rurale ungare	104.—	Renta de aurŭ austr.	108.95
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Losurile din 1860	130.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—	Acţiunile băncel austro-ungare	845 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Act. băncel de creditŭ ung.	270.—
Bonurĭ rurale transilvane	105 —	Act. băncel de creditŭ austr.	276.—
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 04
		Napoleon-d'orĭ	10.14
		Mărcĭ 100 imp. germ.	62 85
		Londra 10 Livres sterlinge	128.60

Cursulu pieţei Braşovu
din 12 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.47
Argint românesc	„	8.42	„	8.44
Napoleon-d'orĭ	„	10 09	„	10 13
Lire turcescĭ	„	11.40	„	11.44
Imperialĭ	„	10.40	„	10.44
Galbenĭ	„	5 99	„	6.04
Scrisurile fonc. „Albina"	„	101.—	„	102.—
Ruble Rusescĭ	„	116 —	„	117.—
Discontulŭ	„	7—10% pe anŭ		

INVITARE.

Sâmbătă în 14 (26) Februarie 1887
Reuniunea română de gimnastică şi de cântări
arangează
în Sala hotelului Nr. 1.
unŭ

Balŭ-Calicotŭ.

Intrarea este condiţionată de stricta observare a toaletei următóre:

Pentru damele dansătóre:

1. Haina de Cretonne după modelŭ.
2. Colórea rosa séu albastră cu desin.
3. Garnitura hainei din aceeaşĭ stofă.
4. Podóba pe capŭ o singură flóre.

Pentru domnĭ:

1. Toaletă négră de balŭ.
2. Legătură albă.
3. Mănuşĭ albe séu paille.

In numele Reuniunii
Comitetulŭ arangeatorŭ.

Stofele prescrise suntŭ deja comandate şi se află de vêndare la firmele M. & L. László şi la Fraţii Simay, unde se află expuse şi modele de haine.
Preţulŭ biletului de intrare 1 fl. 50 cr. de persónă; se află de vêndare pe basa acestei invitărĭ la numitele două firme, la libr. N. Ciurcu şi séra la cassă.
Locurile pe galeriă 1 fl. 50 cr. de persónă.

9235/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Avrám Nicolae végrehajtatonak néhai Florea George végrehajtást szenvedő elleni 60 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén lévő hólbáki határon fekvő a hólbáki 71 sz. tjkvben A + 1313, 1414, 1347, 1348, 1361/1 és 1362/1 helyrajzi számu fekvőkre az árverést 305 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a tenneti megjelölt ingatlan az 1886. évi Február hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor a hólbáki község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 30 frt. 50 kr. készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassón, 1886. évi Deczember hó 11-ik napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, elnök. **Jakab Alajos,** jegyző.

„Albina institutŭ de creditŭ şi de economii" în Sibiiu.

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ ai „Institutului de creditŭ şi de economii Albina" se învită prin acésta în virtutea §-lui 20 alŭ statutelorŭ societăţii la

a XIV Adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Sibiiu la **29 Martie 1887 st. n.** înainte de amédĭ la 10 óre în casa institutului (Strada Bauer Nr. 1.)

Obiectele:

1. Raportulŭ anualŭ alŭ direcţiunei; Bilanţulŭ anului 1886 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisatŭ, conformŭ bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopurĭ de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelorŭ de presenţă pe anulŭ curentŭ.
5. Alegerea alorŭ doi membrii în consiliulŭ direcţiunei în loculŭ acelorŭ doi, alŭ cărorŭ mandatŭ a espiratŭ în sensulŭ §-lui 36 din statute, şi substituirea prin alegere a unui membru reposatŭ dela ultima adunare generală încóce. (§. 37.)

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensulŭ §§. 22, 23 şi 24 din statutele societăţii voescŭ a participa la adunare în persónă séu prin plenipotenţiaţĭ, suntŭ rugaţĭ **a-şĭ depune la cassa institutului acţiunile lorŭ şi eventualŭ dovedile de plenipotenţă celŭ multŭ până Vinerĭ în 25 Martie a. c. st. n. 6 óre p. m.**

Sibiiu, în 11 Februariu 1887.

Direcţiunea Institutului.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ în Clasa I-mă la scóla confesională gr. cat. din Borgotiha în Vicariatulŭ Rodnei, devenindŭ vacantŭ, prin acésta sĕ escrie concursŭ până în 26 Faurŭ a. c. st. n. pe lângă următórele emolumente: salarŭ anualŭ 200 fl. v. a. din fondulŭ scolasticŭ, locuinţă liberă în edificiulŭ şcólei şi lemne de focŭ.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-şĭ trimite recursele sale, cu testimoniulŭ de cvalificaţiune în limba maghiară, îndreptate cătră senatulŭ scolasticŭ localŭ din Borgotiha.

Din şedinţa senatului scolasticŭ gr. cat. ţinută la 7 Ianuarie 1887.

Ioanŭ Boariu, notariu. **Moisa Popp,** preşedintele senat. şcol.

2—2

Nr. 1911/1887. 1—3

Publicaţiune.

Toţĭ acei carĭ, în sensulŭ §-lui 5 din instrucţiunea legei pentru **glotaşĭ,** dorescŭ a ocupa vr'unŭ **postŭ de ofiţerŭ, medicŭ séu funcţionarŭ la glóte,** sĕ provócă prin acésta a aşterne petiţiunile lorŭ respective până la 5 Martie a. c. séu la primăria locală, séu imediatŭ la comandamentulŭ cercualŭ Nr. 77 de glóte din locŭ.

Petiţiunile suntŭ a se instrui cum urméză:

1. Foştii ofiţerĭ au a presenta certificatulŭ lorŭ de eşire din serviciu, respective a arăta corpulŭ de armată, la care au servitŭ în urmă.

2. Foştii subofiţerĭ (cu deosebire voluntarii pe unŭ anŭ) au a arăta corpulŭ de armată din care s'au eliberatŭ şi posiţiunea lorŭ cetăţenéscă actuală.

3. Acele persóne civile, carĭ sĕ bucură de o reputaţiune escelentă, nepătată şi patriotică, au a presenta pe lângă arătarea posiţiunei lorŭ cetăţenescĭ şi actulŭ de botezŭ.

Braşovŭ, în 19 Februarie 1887.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei"

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.